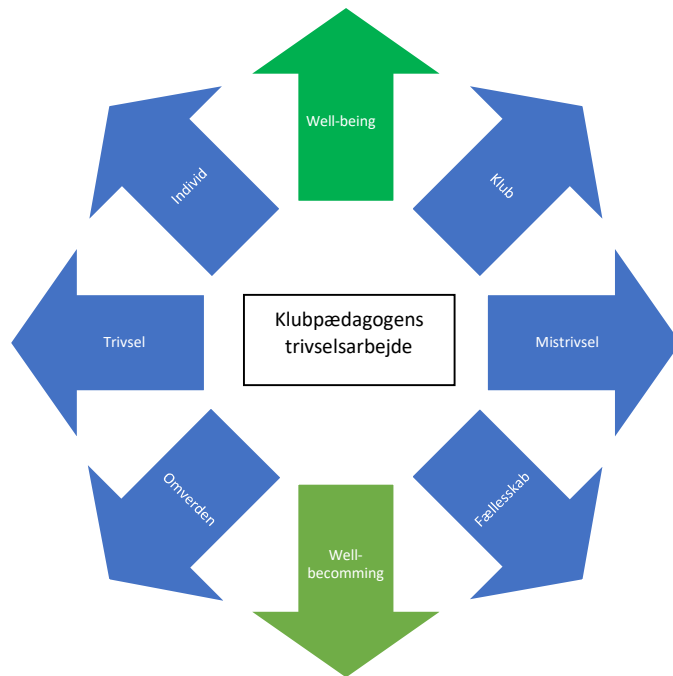

Klubpædagogers trivselsarbejde (3): Dimensionen Well-being og well-becoming

Lea Ringskou. Lektor, Pædagoguddannelsen VIA, Campus Viborg.

I apriludgaven af ASSISTEN skrev jeg en artikel om klubpædagogers trivselsarbejde. Et komplekst trivselsarbejde, der har en tendens til at blive implicit og selvfølgeligt. Jeg argumenterede for nødvendigheden af at tage livtag med selvfølgelighederne og arbejde med potentialer, dilemmaer, udviklingsmuligheder og fagsprog for at skabe mening og tydeliggøre, hvad klubpædagogerne kan, gør og vil med trivselsarbejdet. I artiklen præsenterede jeg en trivselsmodel, som afsæt til i praksis at arbejde med bevidstgørelse og eksplicitering af trivselsarbejdet:

I artiklen lovede jeg, at jeg senere ville gå i dybden med de enkelte dimensioner i modellen. I artiklen her forholder jeg mig til dimensionen **well-being - well-becoming**. Ud over at komme med konkrete eksempler (fra min forskning i klubpædagogers trivselsarbejde), vil jeg afslutningsvist komme med bud på, hvordan der kan sættes spot på det fælles arbejde i klubberne i forhold til at bevidstgøre, italesætte og eksplicitere, hvad det er klubpædagoger kan, vil og gør i forhold til well-being og well-becoming.

Trivselsarbejdet mellem generel klubpædagogik, well-being, well-becoming

Uanset hvilken dimension det drejer sig om, er det kendetegnende for trivselsarbejdet, at det er tæt sammenvævet med generel klubpædagogik.

Blandt andet Signe Thingstrup, der har forsket i trivsel i daginstitutionen, indkredser denne pointe (Thingstrup, 2019). Ifølge hende hænger det generelle pædagogiske arbejde og det specifikke trivselsarbejde sammen for dagtilbudspædagogerne. Pædagogerne i hendes forskningsprojekt adskiller ikke trivselsarbejdet fra resten af det pædagogiske arbejde.

I mit forskningsprojekt (1) bad jeg klubpædagogerne om at skrive dagbog om trivsel og trivselsarbejde. Dagbogsskrivningen blev fulgt op på med fokusgruppeinterview. I analysefasen blev det tydeligt, at klubpædagogerne indkredsede deres trivselsarbejde og trivselsfaglighed ved hjælp af generelle elementer i klubpædagogisk faglighed og selvforståelse såsom aktiviteter, relationsarbejde, medbestemmelse, børne- og ungeperspektiver og klubpædagogiske frirum.

Ud fra klubpædagogernes dagbogsskriverier og fokusgruppeinterviewene er det muligt at tegne konturerne af, hvordan en væsentlig del af trivselsarbejdet analytisk kan kategoriseres under **well-being**.

En del af trivselsforskningen, ikke mindst den psykologiske, udforsker trivsel i et her og nu perspektiv. Låner jeg denne term fra forskningen i min analyse arbejder klubpædagogerne i en række sammenhænge med *børnenes og de unges trivsel lige her og nu, i den helt konkrete kontekst, situation og relation*:

"Jeg syntes selv, at det skaber en kæmpe trivsel for børnene, at de har "bare" én god dag." (fokusgruppeinterview).

Mange af klubpædagogerne italesætter klubpædagogiske værdier som frihed og frirum som led i trivselsarbejdet - noget der, ifølge dem - skaber gode rammer for.

Trivselsarbejdet bliver konstrueret i en uformel pædagogisk ramme. Rammen giver plads til selvbestemmelse, dyrkelse af børnenes og de unges perspektiver og interesser - ifølge klubpædagogerne væsentlige aspekter i børn og unges trivsel. Her kan de byde ind, blive set, blive hørt.

Rammen giver mulighed for at arbejde med trivslen gennem en række legende, kreative, innovative og æstetiske voksen- og børne/ungeinitierede aktiviteter. Netop aktiviteten bliver et centralt afsæt i trivselsarbejdet og redskab i forhold til målgruppens her og nu trivsel - et fælles tredje:

"Det handler i hvert fald for mig, om at når du laver trivselsarbejde så er det en lettere vej ind, når du har et fælles tredje (...) Det bliver for intet eller for intimt, hvis du på den måde skal lave trivselsarbejde en til en og ...så det der med, at der er en aktivitet, at der er et fælles tredje... det tager den ned, så det bliver sådan en "noget vi har sammen" (fokusgruppeinterview).

Med afsæt i *at have noget sammen* skaber aktivitetsarbejdet plads til uformelle snakke om stort og småt, der fylder for målgruppen og påvirker deres trivsel lige her og nu. Snakke om en dårlig skoledag, om svære ting derhjemme, om venskaber osv.

(1) "Forskningsprojektet "Klubpædagoger og trivsel" gennemføres fra 2020-2021. I projektet indgår klubpædagoger fra to klubber for 10-14-årige. Datamaterialet bestod af dagbøger om trivsel og trivselsarbejde skrevet af de deltagende klubpædagoger, samt fokusgruppeinterviews med hver personalegruppe i de to klubber. Formålet var at undersøge klubpædagogers italesættelser, indholdsudfyldelser og institutionslogikker af trivsel og trivselsarbejde.

Nogle gange snakke, som kræver at børnene og de unge får hjælp her og nu af klubpædagogerne til at håndtere eksempelvis konflikter med kammerater:

”Det er altid muligt at tale med os voksne, hvis der er noget, man går og tumler med, eller hvis det er sket noget rigtigt godt i ens liv. Vi kan få nogle rigtig gode samtaler, når vi for eksempel sidder og laver perler, eller glaskunst, eller noget andet kreativt som man skal fordybe sig i.”

I aktiviteterne får relationerne, både dem mellem børnene og de unge selv på tværs af alder og målgruppens relationer til klubpædagogerne, plads. Her skaber klubpædagogerne gennem klubbens rammer muligheden for, at børnene og de unge kan finde sammen med nogen, som de ikke umiddelbart går i klasse med eller har en tæt relation til.

Well-becoming

Well-becoming kan bruges som analysebegreb til at kaste lys over de dele af klubpædagogernes trivselsarbejde, hvor de arbejder *mere forebyggende og fremtidsorienteret med trivslen som led i en generel dannelsesproces.*

Det er vigtigt at understrege, at well-being og well-becoming, ligesom de øvrige dimensioner ofte glider ind i hinanden og hænger sammen i praksis. Det er kun analytisk, de kan skilles ad.

I en del tilfælde er klubpædagogernes trivselsarbejde på analytisk plan dog karakteriseret ved primært at være orienteret mod fremtidsperspektivet: Som eksemplet, hvor en klubpædagog arbejder med en dreng i et møbelprojekt og bruger projektet til at tale samarbejde og det at være henholdsvis ansat og chef i en virksomhed.

Eller eksempler fra sommerlejre, hvor børnene og de unge tildeles mere ansvar:

”Der er mange der ikke i 4-5 klasse har oplevet at gå alene i byen og skulle spørge butiksassistenten om hjælp, eller regne ud om man har penge nok til at købe både en trøje og en is. Det ansvar vi giver dem, vokser de af”.

Gennem sommerlejraktiviteten smager børnene og de unge på et selvstændigt liv.

Endelig kan det fremtidsorienterede trivselsarbejde også gå på sociale kompetencer, børnene og de unge i høj grad har brug for, ikke kun her og nu men fremadrettet i deres ungdoms- og voksenliv. Sociale kompetencer, der blandt andet drejer sig om mestring, svære samtaler og at møde modstand i livet. Som en af klubpædagogerne understreger, må de blive klædt på til disse ting, som de livet igennem vil stå over for og møde, for som en af klubpædagogerne skriver: ”vi kan ”jo ikke bare stikke af” hver gang livet gør ondt” (dagbog).

Forslag til klubpædagogisk arbejde med well-being og well-becoming

Mit handleforslag er (se evt. april artiklen), at den enkelte klub sætter fokus på dimensionen well-being og well-becoming gennem dagbogsskrivning efterfulgt af fælles dialog og refleksionsspørgsmål.

Dagsbogsskrivningen kan rammesættes ved i første omgang at skrive x antal dage om aktiviteter, elementer med videre, den enkelte klubpædagog umiddelbart forstår og italesætter som trivselsarbejde i forhold til well-being, derefter x antal dage om aktiviteter, elementer med videre, den enkelte klubpædagog umiddelbart forstår og italesætter som trivselsarbejde i forhold til well-becoming.

Dagbogsskrivningen indgår som fast dagsordenspunkt på personalemøder, med plads til både den enkeltes oplevelse og perspektiver og fælles dialog. Følgende refleksionsspørgsmål kan understøtte arbejdet:

- Hvornår arbejder vi i aktiviteter med indhold og elementer med intention om at styrke børnene og de unges trivsel lige her og nu (well-being), og hvordan kan denne del af trivselsarbejdet styrkes?
- Hvornår arbejder vi med indhold og elementer med intention om at styrke børnenes og de unges trivsel fremadrettet (well-becoming) og hvordan kan denne del af trivselsarbejdet styrkes?
- Hvad kendetegner den professionelle samtale, der i den daglige praksis understøtter henholdsvis børnenes og de unges well-being og well-becoming, og hvordan kan denne del af trivselsarbejdet styrkes?
- Hvordan er og bliver fællesskaber et væsentligt omdrejningspunkt i arbejdet med well-being og well-becoming, og hvordan kan denne del af trivselsarbejdet styrkes?

Refleksionsspørgsmål som disse inviterer til at rette blikket indad mod egen praksis i klubben og mødet med målgruppen. Spørgsmålene kan suppleres med mere overordnede refleksionsspørgsmål:

- Hvilken samfundsmæssig værdi og rolle har vores arbejde med well-being og well-becoming?
- Hvordan kommer vores arbejde med well-being og well-becoming i spil, når vi varetager opgaver i skolen, og hvordan kan denne del af trivselsarbejdet styrkes?
- Hvordan kommer vores arbejde med well-being og well-becoming i spil, når vi samarbejder med forældre, og hvordan kan denne del af trivselsarbejdet styrkes?
- Hvilke mulige dilemmaer og udfordringer støder vi på i vores arbejde med well-being og well-becoming – i vores møde med børn, unge, forældre, skole, kommune, nærmiljø?
- Hvordan får vi tydeliggjort vores arbejde med well-being og well-becoming overfor omverdenen?

Intentionen med artiklen har været at blive klogere kendetegn og indhold i klubpædagogers trivselsarbejde gennem dimensionen well-being – well-becoming. To begreber lånt fra trivselsforskningen, der kan være led i at sætte ord på, hvad klubpædagoger kan, vil og gør i deres trivselsarbejde, med respekt for den kompleksitet, der kendetegner dette felt.

Litteratur.

Thingstrup (2019): ”Trivselsarbejde i daginstitutioner som sammenhængs- og afgrænsningsarbejde”. I: Thingstrup & Marschall (red.) (2019): *Trivsel i daginstitutionen*. Akademisk Forlag (s. 95-115)

EVA (2018): ”Hvad kendetegner kvalitet i fritids- og klubtilbud?”. Downloades gratis på:

<https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/kendetegner-kvalitet-fritids-klubtilbud>

Se forskningsprojektet ”Klubpædagoger og trivsel” her: [Lea Thomsen Ringskou – Projekter – UC Viden - Professionshøjskolernes Videndatabase](#)

<https://www.tokeagerschou.dk/assist> assist@tokeagerschou.dk